

Nr 464.

Av herr **Johansson** i Tväråselet **m. fl.**, *angående tillämpningen av bestämmelserna om mjölkreglering.*

Nytan av den mjölkreglering som genomfördes vid 1933 års riksdag börjar bli alltmera erkänd i samma mån som det visar sig möjligt för jordbrukarna att erhålla ett högre mjölkpris än tidigare. Erfarenheterna under den tid som gått visa dock att resultatet har blivit rätt olika för olika delar av landet. Mjölkregleringen avsåg ju i första hand att genom säkerställandet av högre smörpris åstadkomma ett högre pris på all den mjölk som användes till smörberedning, vilket också har skett. Men mjölkregleringen avsåg även att genom höjningen av priset på produktmjölken minska spänningen mellan produktmjölken och konsumtionsmjölken och sålunda indirekt stödja priset jämväl på konsumtionsmjölken. Även detta har i huvudsak lyckats. Men på vissa platser i landet ha dock stora svårigheter härvidlag uppstått. Särskilt inom vissa delar av Norrland där priset på konsumtionsmjölken sedan gammalt legat relativt högt har spänningen mellan produkt- och konsumtionsmjölken trots mjölkregleringen ändå blivit så stor att priset icke kunnat upprätthållas. Denna alltför stora prisspanning har också i en del fall åstadkommit en påfrestning på jordbrukarnas ekonomiska sammanslutningar som hotar dessas bestånd. En del sådana organisationer ha därför tvingats att i rent självbevarande syfte vidtaga drastiska åtgärder. Sålunda har t. ex. Norrbottens producentförening för att minska prisspanningen mellan produkt- och konsumtionsmjölk tvingats att inom vissa områden sänka priset på den senare med 5 öre per liter. Detta är ju ett resultat som mjölkregleringen ingalunda avsett. Men då producentföreningen icke kunde åstadkomma den nödvändiga minskningen i prisspanningen genom ett tillräckligt högt produktmjölkpris återstod synbarligen ingen annan utväg för att kunna sammanhålla denna betydelsefulla jordbrukaresammanslutning.

Det borde emellertid vara ett allmänt intresse att skapa förutsättningar för jordbrukarna i dessa delar av landet att kunna få samma gagn av mjölkregleringen, som man fått i landets övriga delar. Med de säregna förhållanden som råda i vissa delar av mellersta och övre Norrland där konsumtionsmjölkförsäljningen uppgår till 50 à 60 procent av den totala mjölmängden och med där vanligen rådande konsumtionsmjölkpris, synes en nödvändig minskning i prisspanningen utan sänkning av priset på konsum-

tionsmjölken knappast kunna ske utan en mera lokalbetonad prisutjämning, än vad nu är fallet. En lokal prisutjämning av exempelvis 5 öre per liter och med lämpligt tilltagna områden skulle säkerligen möjliggöra att konsumtionsmjölken kunde hållas uppe på en skälig prisnivå samtidigt som de jordbrukare vilka lojalt lämna sin mjölk till mejerierna för produktberedning skulle få ut ett avsevärt bättre pris än nu. En sådan lokal prisutjämning skulle sålunda giva jordbrukarna i dessa delar av landet en större nytta av mjölkregleringen än vad den allmänna prisregleringen ensamt kan åstadkomma.

Emellertid torde förutsättning knappast finnas att förmå statsmakterna redan nu göra en sådan ändring i de förra året fattade besluten innan ytterligare erfarenheter vunnits. Däremot finnas vissa förutsättningar att inom ramen av nu gällande bestämmelser åstadkomma en del förbättringar. Detta har också framhållits i en skrivelse till Konungen från svenska mejeriernas riksförening den 15 december 1933 vilken i avskrift bifogas. Efter en klargörande motivering, vari framläggas vissa resultat av mjölkregleringen för mellersta och övre Norrland (VI och VII prisregleringsdistrikten), föreslår riksföreningen att dessa distrikt skulle befrias från mjölkavgift till smörprisregleringen. Härigenom skulle den inom dessa områden utgående allmänna avgiften i sin helhet få användas till prisutjämning på produktmjölken. Den förbättring som härigenom uppnås blir kanske icke tillräcklig men då längre gående förslag, vilket förut framhållits, torde ha ringa utsikt att nu vinna framgång, föreslå vi,

att riksdagen ville besluta anhålla att Kungl. Maj:t vid tillämpningen av kungörelsen nr 500 den 15 augusti 1933 måtte beakta de synpunkter, som framhållits i svenska mejeriernas riksförenings skrivelse till Konungen den 15 december 1933.

Stockholm den 23 januari 1934.

Johan Johansson,
Tväråselet.

Harald Andersson,
Dunker.

Anders Pettersson,
Dahl.

Albin Eriksson.

Arthur Heiding.

Th. Gardell,
Gahns.

Georg Nyblom.

Wilhelm Beck.

Avskrift.

Till Konungen.

I skrivelse till Eders Kungl. Maj:t den 25 sistlidne juli med förslag till plan angående användningen av de medel, som inflyta genom upptagande för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934 av mjölkavgift, framhöll Svenska Mejeriernas Riksförening u. p. a. bland annat, att den del av mjölkavgiften, som användes för utlämnande av pristillägg, måtte i vad den avsåge mjölk, som producerades i Norrland, utgå med visst mindre belopp än i övriga landsdelar. Till stöd härför åberopade riksföreningen verkställda beräkningar angående den betydelse, som smörpriset hade för mjölkproduktionen inom olika delar av landet, samt hänvisade till departementschefens uttalande vid avlåtan av kungl. propositionen nr 258 till innevarande års riksdag, att hinder icke borde möta att fastställa den del av avgiften, som vore avsedd att användas till stödjande av smörpriset, lägre för landsdelar, där smörpriset vore av mindre betydelse för mjölkproduktionen än för riket i övrigt, ett uttalande, till vilket sammansatta bevilnings- och jordbruksutskottet anslutit sig. Ut i den kungörelse, som Eders Kungl. Maj:t i anledning av riksföreningens förenämnda skrivelse utfärdade den 15 augusti 1933 (nr 500) angående användningen av de medel, som inflyta genom upptagande för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934 av mjölkavgift, föreskrives emellertid, att medlen skola, sedan vissa kostnader guldits, i första hand användas för utlämnande av pristillägg jämlikt 3 § i kungörelsen och i andra hand och sedan vissa särskilda åtgärder bekostats, enligt 2 § c) i kungörelsen, för utbetalande av prisutjämningsbidrag. Den del av den inbetalda avgiften, som användes för utlämnande av pristillägg, skall sålunda utgå med lika belopp av alla inbetalda avgifter.

Sedan numera en viss tid förflutit, under vilken den mjölkreglering verkat, som genomfördes med den omförmälda kungörelsen, hava resultaten av regleringen i olika avseenden gjort sig gällande. Det har sålunda blivit möjligt för riksföreningen att överblicka den betydelse, som smörprisregleringen haft för olika landsdelar.

Av hos riksföreningen verkställda beräkningar, sammanställda med ledning av inkomna uppgifter angående september månads mjölmängd, framgår, att inom det i förberörda kungörelse omförmälda VI prisutjämningsdistriktet invägs 5,016,805 kg mjölk och inom VII prisutjämningsdistriktet 1,356,368 kg mjölk, varav till produktberedning använts inom VI prisutjämningsdistriktet 2,618,216 kg och inom VII prisutjämningsdistriktet 573,572 kg. Motsvarande siffror för övriga delar av landet utgjorde totalt 191,408,281 kg, varav till produktberedning 145,773,709 kg. Den genom utlämnande av pristillägg för september månad uppnådda prisförbättringen å smör utgjorde i genomsnitt 69 öre för kg, det vill säga efter en beräknad åtgång av 25 kg mjölk för 1 kg smör, 2.76 öre per kg produktmjölk, och sålunda på all invägd mjölk inom VI prisutjämningsdistriktet 1.44 öre per kg och inom VII prisutjämningsdistriktet 1.17 öre per kg samt inom landets övriga delar 2.10 öre per kg.

Av de förenämnda hos riksföreningen verkställda beräkningarna med led-

ning av september månads mjölkkvantiteter framgår ock, att de olika länsdelarna av VI prisutjämningsdistriktet skulle erhållit rätt varierande prisutjämningsbidrag, därest varje län utgjort ett prisutjämningsdistrikt för sig. Inom Västernorrlands län skulle sålunda enligt dessa beräkningar utgått ett prisutjämningsbidrag på 5.09 öre, medan övriga län inom distriktet skulle erhållit lägst 3.58 öre i Jämtlands län och högst 3.93 öre i Västerbottens län. Genom de olika länens sammanförande till ett distrikt utgick prisutjämningsbidraget emellertid med 4.20 öre inom hela distriktet. Inom VII prisutjämningsdistriktet utgjorde prisutjämningsbidraget samtidigt 4.17 öre.

Av vad anförts torde följa, att olika delar av VI prisutjämningsdistriktet måste anses olika gynnade av prisutjämningsbidragen samt att VI och VII prisutjämningsdistrikten erhålla mindre fördel av smörprisregleringen än övriga landsdelar. Härtill kommer, att dessa båda distrikt jämväl ur den synpunkten äro mindre gynnade av smörprisregleringen, som distrikten äro underskottsområden och på grund härav före smörprisregleringens genomförande kunde hålla ett något högre smörpris än övriga landsdelar, ett prisförhållande, som numera utjämnats till dessa distrikts nackdel. Jämväl med hänsyn till de särskilt i Norrland rådande svåra ekonomiska förhållandena torde ock åtgärder böra vidtagas för att underlätta mjölkproduktionens läge därstädes.

Vid överbäggande härav har riksföreningen funnit, att ett medel för åstadkommande av större jämställdhet vore, att för VI och VII prisutjämningsdistriktens vidkommande avsättningen till smörprisregleringen begränsades till ett belopp motsvarande distriktets andel i kraftfoderaccismedlen. Detta skulle per liter mjölk — med utgångspunkt från september månads kvantiteter — betyda ett tillskott av 0.44 öre för VI prisutjämningsdistriktet och 0.41 öre för VII prisutjämningsdistriktet.

Under återopande av vad sålunda anförts får Svenska Mejeriernas Riksförening u. p. a. härmed hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville medgiva, att med avseende å de i kungörelsen den 15 augusti 1933 (nr 500) angående användningen av de medel, som inflyta genom upptagande för tiden 1 juli 1933—30 juni 1934 av mjölkavgift, omförmälda VI och VII prisutjämningsdistrikten sådan omläggning får vidtagas som ovan sagts.

Stockholm den 15 december 1933.

Underdånigst

SVENSKA MEJERIERNAS RIKSFÖRENING u. p. a.

B. v. STOCKENSTRÖM

C. UTTERSTRÖM